

Logorytmika

Logorytmika jest jedną z metod stosowanych w logopedii. Opiera się na muzyce i tekstach słownych połączonych z ruchami całego ciała. Zajęcia logorytmiczne to połączenie rytmiki i terapii logopedycznej. Mają one na celu oddziaływanie na sferę słuchową, słuchowo-ruchową i ruchową.

W dużej mierze logorytmika wywodzić się z założeń ojca rytmiki Emila Jaques - Dalcroze (1865-1950), który uważał, że dążenie do zharmonizowania mózgu i ciała przede wszystkim w ruchu ma ogromną wartość terapeutyczną.

Celem logorytmiki jest:

- usprawnianie słuchowe i ruchowe dzieci z zaburzeniami mowy,
- kształcenie słuchu fonematycznego,
- wyrabianie szybkiej reakcji na bodziec dźwiękowy (w tym słowo), wzrokowy lub ruchowy,
- rozwijanie sprawnego wykonywania ruchów z zakresu motoryki dużej i małej,
- wzrost świadomości swojego ciała i sprawności,
- rozwój sfery intelektualnej, emocjonalnej i społecznej,
- uwrażliwienie na aspekty prozodyczne mowy,
- zwrócenie uwagi na rytmiczność i sekwencyjność mowy,
- wzbogacenie słownika biernego i czynnego,
- stymulowanie myślenia przyczynowo-skutkowego.

Metodyka ćwiczeń logorytmicznych- najważniejsze założenia

1. Zajęcia warto prowadzić w grupach. Liczebność grupy zależna jest od możliwości lokalowych i organizacyjnych w danej placówce oraz od doświadczenia osoby prowadzącej i celu prowadzonych zajęć – profilaktyka (20-25 osób), korekcja i stymulacja do rozwoju mowy(8-10 osób).
2. Idealne rozwiązanie organizacyjne to grupa jednorodna, obejmująca dzieci z takim samym rodzajem i stopniem zaburzeń.
3. Czas trwania zajęć powinien być dostosowany do grupy wiekowej (3- i 5-latki: zajęcia ok. 20-30 minutowe, 5- i 6-latki: zajęcia ok. 30- 40 minutowe, 7-latki i starsze dzieci: zajęcia do 45 minut).
- 4.Elementy logorytmiki noga być wplecione w codzienny plan zajęć grup przedszkolnych, wczesnoszkolnych i towarzyszyć przez cały rok szkolny.
5. Na zajęciach powinna panować atmosfera wzajemnej akceptacji i wspierania się – obowiązuje prawo dobrowolności uczestnictwa.
6. Powtarzanie na zajęciach elementów stałych, w postaci piosenki na powitanie i pożegnanie stwarza ramy konstrukcyjne i porządkuje przebieg zajęć.
7. Ćwiczenia powinny mieć formy zabawowe (zwłaszcza w wieku przedszkolnym). Od młodszego wieku szkolnego mogą mieć już jednak charakter zorganizowanych zadań ruchowych.
8. Wstępny etap uczenia ruchu powinien obejmować pokaz prawidłowo wykonanego ćwiczenia (niezastępowanie funkcji analizatora wzrokowego poleceniami słownymi).
9. Kształtowanie i utrwalanie ruchu powinno odbywać się pod kontrolą osoby prowadzącej (systematyczna likwidacja błędów ruchowych, pokaz prawidłowych i błędnych ruchów, nieutrwalanie złych nawyków).

10. Warto kończyć zajęcia ćwiczeniami oddechowymi, oddechowo-artykulacyjnymi lub relaksacyjnymi. Ich przeprowadzenie ma na celu wyciszenie i rozładowanie napięć w ciele oraz wpływa korzystnie na poczucie bezpieczeństwa i nastrój uczestników.

Rodzaje ćwiczeń logorytmicznych

Ewa Bombol w programie „Logorytmika – ruch, słuch, słowo” dzieli ćwiczenia na:

1. Ćwiczenia integrujące:

- śpiewanki i piosenki w kręgu sprzyjające budowaniu więzi i poczucia bezpieczeństwa,
- zabawy na zapoznanie uczestników,
- zabawy na współpracę.

2. Ćwiczenia ruchowe (są punktem wyjścia do dalszych działań):

- ruch swobodny – ruch zestrojony,
- ruch duży – ruch mały, precyzyjny (w tym ćwiczenia rąk i narządów artykulacyjnych),
- naśladowanie,
- ćwiczenia oddechowe,
- sekwencje ruchowe.

3. Ćwiczenia słuchowo-ruchowe:

- wykrywanie, różnicowanie i identyfikacja dźwięków,
- reakcje ruchowe na bodziec dźwiękowy (w tym słowny),
- ćwiczenia hamujące i pobudzające.

4. Ćwiczenia uwrażliwiające w oparciu o zmiany akcentu, tempa, wysokości, natężenia i barwy dźwięku.

- sekwencje słuchowo – ruchowe,
- ćwiczenia słuchu fonematycznego,
- gra na instrumentach,
- kanony rytmiczne.

5. Ćwiczenia słuchowo-ruchowo-słowne.

- onomatopeje,
- wierszyki,
- mowa rytmizowana,
- śpiewanki, piosenki,
- akompaniament do piosnek na instrumentach,
- sekwencje słowno-ruchowe,
- opowieści słowno-ruchowe.

6. Ćwiczenia relaksacyjne w tym oddechowe i niwelujące napięcie.

Przykładowe ćwiczenia z Treflikami

1. Gimnastyka narządów mowy – „Treflinka sprząta swój dom”.

Treflinka rozejrzała się po swoim domu (dzieci przesuwają językiem po podniebieniu górnym, wewnętrznych ścianach policzków, podniebieniu dolnym). Zauważyła duży bałagan. Postanowiła zrobić porządek. Zaczęła od odkurzenia sufitu w pokoju (przesuwają językiem od przodu do tyłu jamy ustnej po podniebieniu górnym), zdjęła też firanki (liczą czubkiem języka górne zęby) i włożyła je do pralki (motorek wargami). Po chwili pralka zaczęła płukanie firan (dzieci „przepychają” powietrze wewnątrz jamy ustnej). Treflinka odkurzyła też ściany (przesuwają czubkiem języka po wewnętrznej ścianie policzków) oraz podłogę (przesuwają czubkiem języka za dolnymi zębami). Rozwiesiła firany (ponownie liczą czubkiem języka górne zęby). Dumna wyjrzała z pokoju, spojrzała w górę (dzieci sięgają językiem w kierunku nosa), spojrzała w dół (sięgają językiem w kierunku brody). Rozejrzała się w prawo i lewo (przesuwają językiem do prawego i lewego kąca ust). Wszędzie był porządek i Treflinka radośnie się uśmiechnęła (szeroki uśmiech).

2. Zabawa słuchowa „Trefliki do domu”.

Prowadzący rozdaje dzieciom klocki i prosi, by każde z nich wybrało inne miejsce w sali i ułożyło klocek, który będzie symbolizował dom.

Dzieci – Trefliki spacerują pomiędzy domkami w rytmie podanym na bębenku. Po ustaniu rytmu, każde z nich wraca do swojego klocka i wykonuje po dwa wdechy i wydechy nosem przy otwartych ustach z językiem ułożonym na podniebieniu górnym. Następnie nie zmieniając układu narządów mowy, przełyka ślinę. Zabawę powtarzamy dwukrotnie.

3. Zabawa rozwijająca koordynację ruchów „Pieczemy ciasto z Treflikami” – podkład muzyczny

Dzieci w siadzie skrzyżnym siedzą w kole na dywaniku i naśladują ruchy, ilustrujące czynności wykonywane podczas pieczenia ciasta. Wszystkie czynności wykonują zgodnie z słuchaną muzyką. Ucierają ciasto pałką w makutrze, dodają 4 jajka, które są za plecami, wykonując skręt tułowia w prawo – biorą jajko mówiąc: hop, rozbijają je o ramię mówiąc: puk, wrzucają do ciasta mówiąc: chlup, skorupki rzucają za siebie mówiąc: ciup (to samo w lewą stronę). Po czym dzieci naśladują ruchy ugniatania ciasta i wałkowania go, ozdabiają ciasto bitą śmietaną – szyp, szyp i posypują bakaliami. Na koniec dzieci częstują siedzących dookoła kolegów i koleżanki ciastem.

4. D. Wawilow „Wyliczanka dzieci angielskich”

Rytmiczne powtarzanie z jednoczesnym klaskaniem w swoje dłonie, a następnie naprzemiennie w dłonie partnera z pary.

„Robin-Bobin – duży brzuch,
Zjadł na obiad tysiąc much,
Potem krowę, potem byka,
I pastucha, i rzeźnika,
Policjanta z dużym gwizdkiem,
Młyn i kuźnię z paleniskiem,
A na deser worek soli
I zawołał: „Brzuch mnie boli!”.

Karolina Krzemień

